

Notranjec

Izhaja vsako soboto in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 v. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani Breg štev. 12.

GLASILO

POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Inserati se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri večkratni objavi primeren popust. Mala naznanila po 20 vin. od petit-vrstice.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Kmeti stan naj se organizuje!*)

Naš dosedanji državni poslanec dr. Žitnik se je že začel ponujati po Notranjskem za poslanca v prihodnji dobi. Po župniščih bo prirejal shode in pravil nezavednim kmetom, koliko da je za kmeta dobrega storil v poslanski zbornici. Mogoče, da ta „sveti“ mož misli, da nismo Notranjci zasledovali njegovega „dela“ v korist notranjskim kmetom. Davkoplačevalci in notranjski kmetje, le malce pogledjte, kaj pravzaprav je dobrega nam naklonil ta „vrli“ poslanec. Najprvo se je pobrigal za povišanje duhovskih plač 5.000.000 kron, pozabil je na svoje volilce, ni se hotel spomniti, da imajo po večini notranjski kmetje kamenita polja in pičle pridelke, da s težavo prenašajo že neznosno breme davkov, on je torej še to dobroto storil, da nam hoče davke povišati. To nam naj sedaj raztolmači in dopove, kaj in kje nam bodo koristile povišane duhovske plače? — Koliko nam je naklonil za povzdigo notranjskega kmetijstva s takim zaslužnim delom, naj se nam predstavi, ne pa samo s pridobljeno splošno volilno pravico, za katero že vsak ve, da dr. Ignac Žitnik nima pri tem nobene zasluge, ampak to je pridobitev ljudstva samega, katero se je zbiralo v velikanskih masah po mestih in trgih v demonstracijah ter zahtevalo jednake pravice.

Skrajni čas je, da bi se odzvali klicu Notranjčevemu v št. 38: Notranjski agrarci, organizujmo se! Ta klic pač mora prebuditi vsacega notranjskega kmeta. Samo v svoji moči in organizaciji se imamo nadejati boljše prihodnosti, torej proč s kandidati, kateri ne razumejo kmetijskih želj in potreb. Za vzgled si vzemite sedanjega poslanca dr. Žitnika, on je skrbel

*) Op. uredništva: Ta dopis iz priproste kmetijske roke objavljamo, kakor se nam je vposlal. Izpoznati je iz njega, kako krepko že raste samozavest kmetijskega stanu, ki se kaže najprej v tem, da odstrani tisto odvisnost in pokornost, ki danes tlači k tlom vsako samostojno kmetijsko mišljenje in delovanje.

za svoj stan, da njemu poviša plače. Volilci smo ostali ves čas njemu deveta briga. Na naše troške bode zastopal svoj duhovski stan, kateri je že pač dovolj zastopan, da mu ni treba ravno pomoči ubogega kmeta. Vsaki stan naj se zase zastopa, notranjski kmet se bode tudi sam zase. Imamo pač lepo število vrlih in zato sposobnih mož med sabo. Smatrati se mora za predrznost, če se usiljuje duhovnik za kmetijskega poslanca, ko vendar nima ni pojma o kmetijskih težnjah in potrebah. Kje pa se je tega kaj učil? Res je, da se zadnji čas baje uče v semenišču nekakega trgovskega računstva in popravljanja bilanc. Kakšni umetniki so v tem pogledu, o tem pričajo lahko tisti kmetje, ki so po duhovniškem gospodarjenju prišli v nesrečo.

Torej na noge, Notranjci pokažimo, da znamo biti samostojni. Potem ne bo trajalo dolgo in kmet bo sam po svojih možeh in zaupnikih zasedel sedeže po javnih zbornicah. Iz Slovenčeve številke 222. je jasno videti, kako se boje takega gibanja in kako brusijo jezik nad onim člankom v „Notranjcu“: „Notranjski agrarci organizujmo se!“ Že čutijo, da jim odklenka, če se kmet osamosvoji, če začne svoje kmetijske gospodarske interese v prvi vrsti povdarjati, če sodi ljudi in stranke po tem, kaj delajo za kmeta. V opomin še h koncu dostavim, da tisti, ki podpira druge stanove, ko je sam najbolj podpore potreben, da je podoben sraki, ki je s pavovim perjem šla med pave, ti pa so jo **oskubili do kože.** Kmet iz zahodne Notranjske.

Politične vesti.

„Edinost“ je prinesla od načelstva političnega društva „Edinost“ podpisano častno izjavo, ki izkazuje, da je dnevnik „Edinost“ pisal v zadevi dr. Šušteršiča in tržaškega slovenskega državnozbornskega mandata popolnoma resnično, in sicer v tem smislu, da je bil

dr. Šušteršič, ki o tržaških razmerah nima ne pojma, bil čisto zadovoljen s predlogom, da se sv. Jakob priklupi okolici, s čemer bi bil izgubljen edini slovenski tržaški mandat.

Volilna reforma zagotovljena. Vprašanje dvetretjinske večine za premembo volilnega reda, ki se je po nemškem ukazu rešilo na ta način, da bo potreba dveh tretjin prisotnih poslancev za vsako bodočo premembo, je bila zadnja resna ovira rešitve volilno-reformnega načrta. Predlog, da se delokrog deželnih zborov razširi, je tudi že „rešen“ na splošno zadovoljstvo z resolucijo, ki se izreka za razširjenje, tedaj z željo, izraženo na papirju in ki je prav brez vsakega praktičnega pomena. Korošci in Štajerci so tedaj končno ostali na cedilu, Kočevarji pa imajo nemški mandat, na Goriškem in v Istri smo srečno opeharjeni za dva mandata in za en glas v delegaciji. Nekteri poslanci skušajo še zdaj ovirati z obstrukcijskimi poskusi uzakonitev volilne reforme. Uspeha pač ne bo več, k večjemu druge narodne zahteve bi se dalo pod tem pritiskom doseči, kakor so to storili Čehi in Poljaki.

Nemiri v Sarajevem. Avstrijski vladi in klerikalcem je zelo hudo, da so se sprijaznili katoliški Hrvati in pravoslavni Srbi. Sarajevski nadškof Stadler

bi rad proizvajal nov boj med njimi. Urednik nekega hrvatskega klerikalnega lista je izzival Srbe. Prišlo je do nemirov v Sarajevu. K sreči pa se je srbsko-hrvatsko bratstvo že tako utrdilo, da taki žalostni dogodki več ne vplivajo na širšo javnost.

Dogovor med cesarjem in Madjari, po katerem so Košutovci prevzeli ogrsko vlado, močno vzburja Madjare. Sicer trde ogrski ministri, da niso obljubili cesarju, da se poveča število vojaških novincev, vendar nekaj mora biti na tem. Ko minejo velikanske Rakocijeve slavnosti, bo ogrska vlada objavila dogovor. Novega državnega vojnega ministra Šenajha Ogri nič kaj prijazno ne pozdravljajo. Naslednik Šenajhov na mestu avstrijskega domobranskega ministra je fcm. Lačer, doslej poveljnik trdnjave Jožefovo na Češkem.

Domače vesti.

Osebne vesti. Veliki neredi, ki so na deželnih dobrodelnih zavodih, bodo po mnenju deželnega odbora rešeni, če se izvrše osebne premembe. Že dolgo let je izvrševal dr. Robida, najboljši slovenski zdravnik za duševne bolezni, na deželni blaznici v Studencu službo

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.

(Dalje.)

„Stojte“, zakliče močan glas. V sobo stopi črn, razjarjen, gologlav Stepan Gregorijanec, a za njim vsa razplamtela gospa Uršula.

„Gospa Jelena Tahova“, spregovori Stjepan ter obriše krvavo sabljo ob suknjo, „v ta grad so privedli zopet pravo gospodarico Uršulo Heningovo. Vaše gospodstvo je minulo.“

„Da, ohola Zrinjska, očetovski dvori so zopet moji. Zdrava Arlandova Dora“, se okrene Uršula proti sliki. „Zdaj vidiš, da povest laže. A vi, dobri ljudje“, zakliče kmetom, „pograbite vse, ker nočem ni mrve krvniškega blaga“.

Jelena je stala kakor okamenela, samo oko ji je plamtelo besnosti.

„Gospa, pravi gospodarji so došli, krivi se morajo seliti. V vasi vas čaka voz. Petričević naj vas in sina odpelje v Zagreb, ker je Stubica tudi že naša.“

Jelena vzdigne glavo ter reče mirno: „Gospa Uršula! Razbojnica! Tega vam ne zabim do groba. Povest o Dori ne laže. Zapomnite si mojo besedo: Zob za zob, kri za kri!“

Jelena vzame sina za roko in ostavi grad, kjer so si kmetje vriskaje delili bogastvo Tahovo, in ko je ponižana gospa bila že daleč od gradu, je še čula krik:

„Tahi propadel!“

IX.

V Mokricah je bilo danes prav veselo. Podban Ambrož Gregorijanec je slavil rojstni dan v krogu rodbine in prijateljev, hrvatskih velikašev. Tu je bil njegov sin Stjepko z ženo Marto, tam drugi sin Baltazar z ženo Doro Mrnjavičevno. Tudi gospa Heningová je došla s Susjedgruda, neomozeni hčerki krasna Sofija in mala Anastazija in Katica pa sta itak zaradi varnosti stalno bivali pri Stjepku Gregorijancu v Mokricah. Bilo je vse polno svaštva in sorodstva. „Živio dominus Ambrosius“, se je ta dan glasilo po dvorani.

Ko so se jeli gosti razhajati, pokliče podban snaho Marto k sebi in jo nagovori:

„Vidiš, draga snaha, onega bledega, črnookega mladeniča, ki ves čas molče stoji med plemiči in se malo briga za šale. To je Tomo Milić, lep junak, ni sicer plemenite krvi, a poštenjak iz poštene rodbine. Njegov oče me je nekoč rešil iz hude stiske, hvale sem mu dolžan. Naj mu vživa srečo sin. Sreče pa ni po zborih in sodiščih, ne na bojišču, sreča je le pod krovom, kjer te čaka verna žena. Vidiš, ti me ne umeš, zakaj tako govorim, skratka: Bi li hotela Tomo za svaka?“

„Ali s Sofijo?“

„Oj, Marta, kar si omožena, ti je oslabel pogled. Tomo bi zaklal turškega sultana, a ženskega krila se boji kot miš mačke. Nikomur ne črhne, le meni se izpove. Tomo često dohaja semkaj, tu je Sofija, in ti veš, da mora biti iskra, kjer sta kremen in jeklo. Ona ga je čudno pogledala, zarudela in govorila nekaj ne-

kot „provizoričen“ ordinarij, ker ga iz „neznanih vzrokov“ deželni odbor vkljub obljubi ni hotel napraviti definitivnim, čeravno je bil dr. Robida pravi dobrotnik bolnikov in je z najmanjšimi sredstvi, kar mu je bilo možno izboljševal blaznico. Sedaj ga je deželni odbor odslovil, zakaj, zato bi se morali vsi uradniki in osobito zdravniki posebno zanimati. Po našem mnenju ni nobenega stvarnega razloga za odpust, nasprotno bi imel deželni odbor gledati, da take sile obdrži. Le eden se smeje, to je dr. Divjak, ki mu je deželni odbor sicer „popolnoma“ (prej enkrat mu je bil menda na pol prepovedal) prepovedal, zdraviti izven blaznice; ta cvetlica blaznice — varovanec klerikalcev — ji ostane ohranjen. Dosedanji vodja Bleiweis mora pustiti vodstvo blaznice, ker se je končno uvidelo, da ne more nadzorovati blaznice. O nadaljnih dogodkih bomo poročali.

Pevsko društvo „Postojna“ je pelo na vseh svetnikov dan na postojnskem mirodvoru „Nad zvezdami“ in „Blagor mu“.

Prememba posesti. Gosp. Fr. Arko v Postojni je kupil od gosp. Jakob Ježa nekdej doktor Perkotovo hišo nasproti Narodnega hotela v Postojni.

Okrajno zastopništvo graške vzajemne za-

smiselnega. Če je tako, sem mu rekel, potem sta oba obnorela in le pop vaju more izlečiti.“

„Glej, glej, in nič mi ni Sofija povedala. Bila bi takoj zadovoljna, če je njej prav, a bojim se, kaj poreče mati, ki je ponosna plemenitaška.“

„Ne boj se,“ umiri Ambrož Marto, „to vzamem na svoj račun. Plemič! Kaj je to? Sicer pa vsakdo še lahko plemič postane.“

Tako sta se Ambrož in snaha Marta dogovorila, da hočeta podpirati Tomovo in Sofijino ljubav.

Ta čas je Sofija baš razpravljala z Miličem, kako bi se dalo pomagati ubogi Jani, ki je izgubila Mogaića. Kakor sestri sta se objeli plemenita in kmetska deklica. S solzami je pravila Jana o svojem Juriju. „Ali ti je zelo drag?“ vpraša Sofija.

„Da-li mi je drag. Ah, za bogom mi je najdražji. Vi tega ne veste, vaše srce še ni našlo dragega —“ Sofija malo vstrepeče in zarudi.

„Tega ne ve nihče, kogar ni zadelo v srce. Mislila sem, da se ljudje ženijo iz navade, zdaj pa, ko sem ga izgubila, vem, kako boli, kako ne ješ, ne piješ, ne spiš, ne moliš, da nanj ne misliš. Kaj sem storila, da me je to zadelo. Ti si moja sestra po mleku, zato sem prišla k tebi, da mi pomoreš.“

Plakaje je spustila Jana glavo Sofiji na grudi. Ta jo privije k sebi in obljubi, da bo govorila s podbanom, on da bo pomagal. „Kaj ne, da more pomagati, gospod Milič“, se okrene Sofija k mladeniču, ki je ves ginjen gledal prizor.

„More — in tudi jaz obljubim, da se pobrinem za to ubožico.“

varovalnice, katero je do sedaj imel pred kratkim umrli c. kr. sodni kancelist gosp. Nedeljko, je prevzel gosp. Matija Petrič, urar v Postojni.

Odbor narodne čitalnice v Vipavi je sklenil, da preustroji čitalnico v ljudsko knjižnico. V to primerni koraki se v kratkem store.

Legar, ki se je, kakor smo zadnjič omenili, pojavil v Postojni, je kmalo zopet ponehal. V zadnjem tednu ni bilo v trgu nobenega novega slučaja. Ta veseli pojav ne bo baš po godu onim, ki so vedeli toliko povedati o jari kači in so si vstvarili z razširjanjem skrajno pretiranih in razburljivih legarjevih „novic“ nekak šport. Ako bi bilo sploh mogoče, spravili bi ti ljudje naš trg in naš prekornostni vodovod ob dobro ime. Pohvalno pa moramo omeniti naša gospoda zdravnika, ki sta vse storila, kar je bilo potrebno, da se bolezen ni razširjala.

Na sodnji v Ajdovščini je v noči na 28. t. m. nastal ogenj v neki sobi, in je pogorelo mnogo aktov. Ogenj so k sreči pogasili, predenj se je mogel razširiti po poslopju.

Nag človek, kakih 30 let star, je prišel v torek popoldne od južne strani po državni cesti v Postojno. Takoj so ga spravili na gorko in ga za silo oblekli

„Hvala vam“, reče devojka in iz solznih oči ji zasije vsa milota deviške duše.

„Ne sprejemem hvale. Ta zlotvor Tahi se veseli nad tujo nesrečo, a drugim je dolžnost pomagati. Ostanite zdrava, gospodična.“

„Ali ne greste z nami v grad?“ vpraša bojzljivo Sofija.

„Ne morem, že me čaka sluga s konjem. Ob zori moram biti v Zagrebu, imam še opravka s svojim imetjem.“

„Pa zbogom, gospod Tomo“, reče dekle s pridušnim glasom. Tomo vzame ročico — prvič v življenju. Zatrepeče, kot da ga je ošinila strela, kri mu zavre. Nepremakljiv stoji kot ukopan, gleda v njene oči ter ji stiska mehko ročico, ki je trepetala. Tudi Sofiji so zasijale oči. „Z bogom“ zašepeče deklica in ne odide. „Z bogom“, zašepeče mladenič. Počasi odpre dekle oči, po obrazu ji blisne ob enem radost in žalost, tiho reče: „Zbogom, pridite skoro, pridite jutri.“ Nato iztrga roko in odhiti z Jano proti gradu. V neizmerni žalosti plakaje veli Jani: „Sestrica, čutim, kako si nesrečna.“

Uprav sta hoteli kreniti v drevored, ko stopi pred nju iznenada gospa Marta. „Odkod sestra, že dolgo te iščem po vrtu. Ajdi, Jana, malo naprej, takoj te doideva.*

Ko je Jana že bila nekoliko oddaljena, vpraša Marta Sofijo resno: „Kaj je s Teboj?“ „Prav — prav nič“ zajeclja Sofija. Marta pa ostro in kratko nadaljuje: „Ti ljubiš mladega Milića, je-li?“ Sofija ne reče nič, a plakaje objame sestro. Marta pa jo molče odvede v grad.

(Dalje prih.)

ter oddali županstvu. Bilo je mrzlo in deževno in ta nesrečnež je od mraza kar trepetal. Govoril je le nemško in poznalo se mu je, da ni pri zdravi pameti.

Neznan samomorilec. V Selcah pri Šent Petru na Notranjskem so našli na travniku okoli 60 let staroga moža, ki se je sam končal. Samomorilec je bil elegantno oblečen in bil žid.

Na odgonu je zbežal delavec Andrej Širca, pristojen v Postojno. Peljali so ga v prisilno delavnico v Ljubljano.

Nesreča na železnici. V soboto je zgrabil vlak na Opčinah pri Trstu železniškega delovodjo Franca Zlobca iz Orleka pri Sežani in ga vrgel v stran. Rane niso nevarne.

Prosveta.

Natisk „Zbornika civilnopravnih zakonov“ se je nekoliko zakasnil. Ker pride knjiga še h knjigovezu, jo bo dobiti pri knjigokupcih v drugi polovici novembra t. l.; naročniki jo dobe nekoliko prej.

Spomenik dr. Lavriču, probuditelju goriškega Slovenstva, menijo postaviti goriški rodoljubi spomenik na Otavi, kjer se je vršil 18. oktobra 1868 veliki šempaski ljudski tabor.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v korist, je založila modna trgovina Engelbert Skušek v Ljubljani lične oklepe za mali format naših družbinih vžigalic. Praktičnost teh oklepov bode vsakdo takoj uvidel, ako jih rabi. Žepi namreč se obvarujejo, da bi se umazali. Slovenci, segajte po teh oklepih ter si jih nabavite; zahtevajte pa tudi, da jih imej vsaka tobakarna naprodaj!

Dekliške dome naj bi snovale večje mestne občine, to priporočajo nemški vzgojeslovci in politiki. Skoro iz vsakega kraja na deželi odpošiljajo par deklic nunam v vzgojo. Koliko boljša bi bila poštena posvetna vzgoja v zavodih, kjer bi se dekleta splošno izobraževale v materinem jeziku, učile tudi domačega gospodarstva in seveda tujih jezikov, v prvi vrsti nemščine, oziroma italijanščine. V krajih z meščanskimi dekliškimi šolami naj bi občine osnovale dekliške dome. Na Nižjem Avstrijskem je že več takih izborna vspevajočih zavodov. Uprava je v roki občine, nadzorstvo imajo lahko posvetne ženske moči, posvetovalno pravico pa imajo odbori gospa o dotičnem kraju.

Nešteto zimskih gospodarskih tečajev se bo to zimo vršilo v Nemčiji. Na Slovenskem ne bo nobenega.

Dr. Ivan Dzierzon, sloveči čebelar, je v 96 letni starosti umrl v pruski Šleziji. Njegov životopis objavimo v prihodnji številki.

Narodno gospodarstvo.

Prvi glavni shod slovenskih perotninarjev in rejcev vseh malih domačih živali. Z odlokom

c. kr. deželne vlade z dne 4. oktobra, št. 3955/pr. so bila potrjena pravila za I. slovensko društvo perotninarjev in rejcev vseh malih domačih živali. Vsled tega je sklenil ustanovni odbor imenovanega društva sklicati ustanovni in ob enem prvi glavni zbor v nedeljo dne 11. novembra t. l. ob pol 2. uri popoldan v Trziču v gostilni „Sluga“ (zraven nove pošte) s sledečim vsprememom: 1. nagovor predsednika ustanovnega odbora; 2. branje in razlaganje društvenih pravil; 3. sporočilo tajnika ustanovnega odbora; 4. sporočilo blagajnika ustanovnega odbora; 5. vpisovanje in sprejem novih članov; vplačevanje pristopnine in letne oziroma polletne udnine; razdelitev društvenih izkaznic med sedanje člane; 6. določitev najmanjšega doneska podpornih članov; 7. določitev društvenega glasila za društveno leto 1907; 8. volitev: a) predsednika, b) njega namestnika, c) tajnika, d) njega namestnika, e) blagajnika, f) knjižničarja, g) svetnika, h) dveh preglednikov; 9. prosti predlogi; 10. predavanje; 11. izžrebanje raznih čistokrvnih plemen perotnine in malih domačih živali med navzoče člane in vabljenе goste. Čisti dohodek je namenjen društveni blagajni; 12. raznoterosti in zaključek. Ker je ta shod velikega pomena za razvoj in delovanje novega, tako potrebnega in važnega društva, vabijo se vsi perotninarji in rejci malih domačih živali, sploh vsi prijatelji teh slojev kmetijstva, da se shoda udeležijo v največjem številu ter pristopijo mnogobrojno novemu društvu, da se bode zamoglo to najbolje razvijati in delovati v splošno korist slovenskih gospodinj in gospodarjev. Slovenski gospodar je dobil v tem društvu svoje prvo društvo, kakršnih imajo drugi narodi že v večjem številu in obsegu, ter je torej želeli in upati mnogobrojne udeležbe shoda in pristopa k društvu, da se zamore tudi slovenski gospodar pokazati naprednega in ne postane v zasmeh svojim nasprotnikom, kateri preže na vseh krajih, ter pazijo na vsako najmanjšo priložnost, da ugonobe vsak napredek slovenskega gospodarja. Na noge torej! Ne vstrašite se malega pota in malenkostnih stroškov, ter se prigrasite v največjem številu za ta I. shod in člane društva. V tem smislu vam kliče začasno ustanovno vodstvo svoj srčni „na svidenje!“ pri prvem shodu in krepki „na zdar!“ Priglasitve k shodu vposlati je pismeno najzadnji čas do 10. novembra t. l. Samostojni predlogi pa najkasneje do 7. novembra t. l. S priglasitvijo ob enem prijaviti je tudi čas prihoda na Podnart in število udeležencev shoda. Za prihod so najbolj pripravi sledeči vlaki: Za spodnjo stran: — Odhod iz Ljubljane ob 7. uri zjutraj; prihod na postajo v Podnart ob 8.23 uri zjutraj. Prihod v Trzič ob 10. uri dopoldan. Za zgornjo stran: — Odhod iz Trbiža ob 8.26 uri zjutraj; prihod v Podnart ob 10.15 zjutraj; prihod v Trzič opoldan. Na željo udeležencev shoda poslalo se bode k omenjenima vlakoma skupnih vozov, kakor tudi se bode pripravilo kosilo udeležencem, kateri si to ob enem s priglasom k shodu naroče. Vse prijave in želje je odposlati gospodu Antonu Lehrmanu, predsedniku usta-

novnega odbora v Tržiču, Gorenjsko, kateri daje tudi vsa zaželjena pojasnila glede shoda in društva.

Koruze so letos pridelali na Ogrskem in Hrvatskem mnogo več kakor že izza dolgo let. Lani so je pridelali 24.000.000 *q* letos pa 40.000.000 *q*.

Izseljevanje v Brazilijo glasom poročil zunanjega ministrstva ni priporočljivo. Ni resnica, da bi tam kdo dobil svet v državi San Paolo zastonj, pa tudi nade na delavski zaslužek so zelo majhne. Zato svarimo pred izseljevanjem v Brazilijo.

Vinščake še enkrat opozarjamo na vinski sejm, ki ima biti v Ljubljani od 18. do 20. novembra in na vinarski shod, ki se vrši 18. novembra ob 10. uri na razstavnem prostoru v ljubljanskem Mestnem domu.

Hrvatski vinotržci v Zagrebu so sklenili podražiti vinske cene za 20 do 25 %.

Sadno drevje ne sme se saditi pregosto. Jablane, hruške in črešnje zahtevajo oddaljenost 8 do 12 *m*, češplje in breskve pa 5 do 6 *m*. Zadnje tri vrste se dajo saditi tudi med jablane in hruške, ker jih odpravimo navadno, že predno ta drevesa dorastejo ter rabijo omenjeni prostor.

Snaznost med molžo je eden pogojev, da se ohrani mleko okusno in zdravo. Da mleko ohraniš čisto, umij si pred molžo roke, očedi vime z vodo in s suho cunjo. Kdor ima mnogo nastilje, naj s pogostim nastiljanjem ohrani vime snažno. Posoda, v katero molzemo, naj bo skrbno osnažena, najbolje jo je takoj po molži dobro umiti in spraviti na suh prostor. Mleka ne smemo puščati dalj časa v hlevu, da se ne navzame hlevskega duha; takoj naj se precedi v snažno latvico, ki stoji v čistih in zračnih prostorih. Za precejanje mleka je treba gostih cedil ali sit, katera je treba po uporabi skrbno osnažiti, kar se lahko zgodi tudi s trdo krtačico. Zdravo in okusno mleko in dobri mlečni izdelki se dobe pri snažnih hišah.

Mladim prasičem pokladati veliko krompirja je zelo slabo, ker ta ni dovolj redilen in ima v sebi premalo rudninskih snovi. Krmljenje s krompirjem je največkrat vzrok, da prasiči dobe mehke in krive kosti. Prasič ne prenese veliko soli; za pujske je najbolje, če je nič ne dobe.

Snaga v svinjakh. V svinjaku naj bodo tla nekoliko poševna ter naj ga deli po robu postavljena opeka na dva dela v gornji in doljni del. Nastilja naj se le gornji del svinjaka. Prasiči se kmalu privadijo temu, da imajo gornji del za ležišče, v dolnjem se pa čistijo. Vsled tega so prasiči vedno snažni, veliko bolj zdravi in se bolj rede.

Za gospodinje. Kako se ščurke brez truda lovi? Visok kozarec se na zunanji strani obda s suknom, da morejo živalice plezati po njem, kozarec sam pa se do polovice napolni s sladko vodo in naribanim krompirjem. Ščurki padejo v tekočino, iz katere po gladkem steklu ne morejo več splezati nazaj.

Po svetu.

Stotnik iz Kepenika je ujet. Priprost, 47 let star čevljar po imenu Viljem Voigt, ki nikdar ni bil vojak, se je preoblekel v častniško uniformo in je zapovedal 10 vojakom, ki so se vračali v vojašnico, naj gredo z njim aretirat kepeniškega župana in blagajnika. Posrečilo se mu je na ta način dobiti precejšno svoto denarja. Ves svet se je smejal genialnemu načinu sleparije in uganjevalo se je, kdo da bi bil storilec. Ko so oblastva poizvedovala po kaznilnicah, izpovedal je neki kaznenec, da se je izpuščeni čevljar Voigt izrazil, da bo s pomočjo vojaštva kaj napravil. Popis tega čevljarja se je vjemal s popisom, ki so ga dajali udeleženci kepeniške burke o „stotniku.“ Policija je imela kmalu sled in je aretirala Voigta v neki kavarni, kjer je ravno čital liste, ki so opisovali njegovo junaštvo. Takoj je priznal svoj čin in rekel, da ni nikdar hotel okraštiti kake privatne osebe, jemal je denar le od uradov. Že poprej je ogoljufal in okradel javne urade in je predsedel za svoje sleparije že 27 let v ječi.

Podmorska železnica. V Trentonu v New-Jerseyju ustanovilo se je društvo z glavnico 6 milijonov dolarjev, ki namerava napraviti podmorsko železnico med Azijo in Ameriko. Društvo bo s podmorskim tunelom izpod Behringove ceste spojilo železniško progo sibirsko z železniško progo Alaske.

Trikratni umor zaradi 30 kron. V torek ponoči je bila umorjena v Pankracu trafikantinja Julija Libig in njena dva otroka. Storilci so neznani. Dobili so pri nji samo 30 kron.

Za zbiralce pisemskih znamk. Največjo znamko so izdale svoječasno Zedinjene države à 5 centov. Znamka je bila namenjena za časopisne zavoje ter je bila 4 palce visoka in 2 palca široka. Najmanjša znamka pa je bila za 25 pfenigov, ki jo je izdala leta 1857. državica Meklenburg-Schwerin ter je bila komaj četrti del tolika, kakor so navadne znamke. Vse države na svetu so izdale dosedaj 13.000 vrst samih znamk.

V raztresenosti. Veliki angleški učenjak Newton je bil večkrat tako raztresen, da je nekdanj vzela prst neke gospe, ki je delala poleg njega ter z njim pričel tlačiti svojo pipo. Ko so ga na to nespretnost opozorili se je vljudno opravičil: „Čudno, da imate tudi vi prst.“

Koliko mleka se porabi v Londonu. Poraba mleka v Londonu je velikanska in nje urejevanje je težavno. London ima danes več kot šest milijonov ljudi in njegovi meščani stanujejo v $\frac{3}{4}$ milijona hiš. Mlekarji nosijo mleko dvakrat na dan v vsako hišo, in sicer zjutraj in zvečer na delavnik in praznik, da raznosijo ona dva milijona litrov mleka, ki pridejo z nočnim vlakom v velike londonske mlekarne. Mleko pošiljajo sosedni kraji in dežele, še celo iz Danske ga dobivajo. Z razdelitvijo in razprodajo mleka se bavi 18.000 trgovcev, ki imajo v službi 50 do 60 tisoč ljudi. Ako se k temu prišteje še one tisoče oseb, ki krmijo krave in jih molzejo in 20.000 ljudi, ki mleko dovažajo na

kolodvore, se lahko reče, da od porabe mleka v Londonu živi preko 100.000 ljudi.

Bolnišnico za rastline so ustanovili blizu Washingtona v Ameriki. Tu se temeljito opazujejo bolezni na sadnem drevju, zelenjadi in drugih rastlinah. Poskušali so že z boraksom, morfijem, antipirinom in drugimi modernimi zdravilnimi sredstvi uplivati tudi na rastline. Do sedaj so izvedenci že našli 500 različnih rastlinskih bolezni. Ta preiskovanja so brezdvomno velike važnosti, ker se nikjer drugje niso vršila v taki meri. Bolnica, ki je pod nadzorstvom ministrstva za kmetijstvo, bo gotovo temeljito reševala svojo nalogo.

Za kratek čas.

Težka uganka. Lovec, ki je tako pijan, da vidi dva zajca, mesto enega: Sakra, če bi le vedel, kateri je pravi!

Stroga zahteva. Profesor izprašuje kandidata medicine o črevih. Ker mu ta ne da dovoljnih odgovorov, reče nejevoljno: To je pa že najmanj kar morem zahtevati, da ima kandidat čreva v glavi.

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:		od K	— do K	—
Domača detelja		—	—	—
Lucerna		—	—	—
Laneno seme		26	—	27
Fižol:				
Rudeči ribniški		25	—	25.60
Prepeličar		25	—	26
Žito:				
Pšenica		16	—	—
Rž		13	—	—
Ječmen		13	—	—
Oves		15	—	—
Ajda		16	—	—
Kože:				
Goveje z rogmi vred		100	—	114
Telečje		135	—	—
Svinjske		400	—	—
Lisičje		9	—	10
Kunine (belice)		32	—	38
» (rumenice)		45	—	56
Dihurjeve		6	—	6.50
Vidrne		24	—	25

Za 100 kilogramov.

Za par

Loterijske številke.

Trst, 27. oktobra	61	77	14	19	18
Praga, 31. oktobra	55	75	37	15	8

Mala naznanila.

Vsaka vrstica v teh oznanilih stane 20 vin. Pri večkratni objavi se dovoli primeren popust. Denar je poslati naprej. Plača se lahko tudi s pismenimi znamkami.

Landauer, še dobro ohranjen se ceno proda v Postojni hišna številka 110.

Kašelj. Kogar kašelj nadleguje, naj rabi okusne in olajšujoče **Kaiserjeve prsne karamele.** 2470 notarsko poverjenih spričeval nam dokazuje, kako uspešno se jih rabi zoper kašelj, hripavost, katar in zaslinjenje. — Zavitek 20 in 40 vinarjev. — Edino pristne so one, ki imajo varstveno znamko »Drei Tannen«. Zalogo ima **J. Hus**, lekarnar v Vipavi.

Učenec in učenka se takoj sprejmeta v trgovino mešanega blaga **Frana Zadnek** v Senožečah.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri **Jos. Deklevi** v Postojni.

Mlin in stiskalnica (prešo) za sadni mošt in malo rabljena, večje vrste proda **Leop. Meden**, Igavas-Stari trg pri Rakeku.

Apno se bode razprodajalo od 4. septembra naprej. Cena po dogovoru med posameznimi posestniki. **Gospodarski odsek** na Razdrtem.

Prsni sirop proti kašlju, hripavosti itd. steklenica 1 K 40 v. Čisto, belo ribje olje, stekl. 1 K, velika 1 K 80 v. Mazilo proti trganju in revmatizmu, steklenica 1 K. Mazilo proti ozebkom, 1 lonček 70 vin. razpošilja lekarna **Hus** v Vipavi.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. Zobe.
Vsa zobotehnična dela

Amerik. Zobe.
se v konces. ateleja

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

LJUBLJANA
Pred Škofijo 3

JOSIP KORDIN

LJUBLJANA
Pred Škofijo 3

priporočā

● svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen ●

kakor: **črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje** za krmo. Raznih semen **graha**, vseh vrst **trav: rafijevo ličje, travnišnice**, mešane za suho in mokro zemljo, jesenska **repa**, vse vrste **solate**, kakor sploh vseh **kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen**

po nizkih cenah.

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

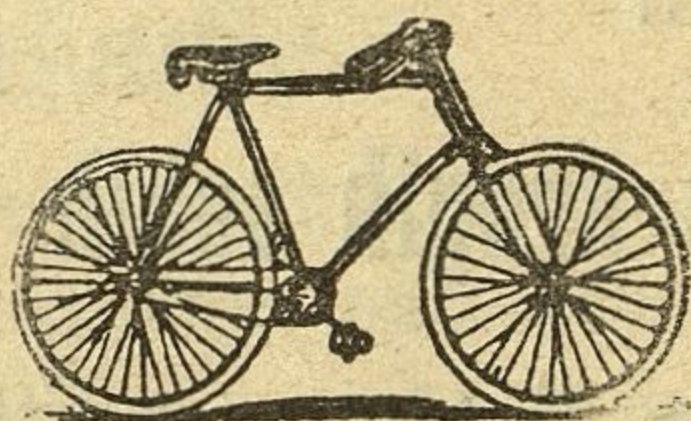
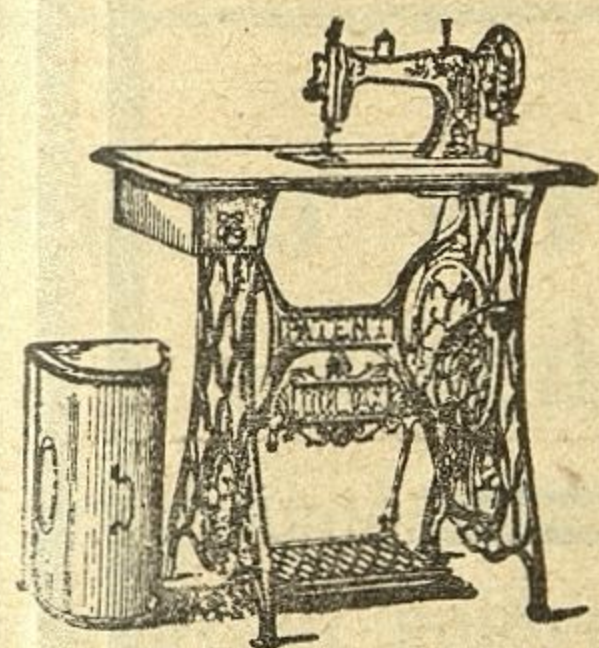
Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih
strojev,
voznih koles
in
pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in vezenju na stroje brezplačen.

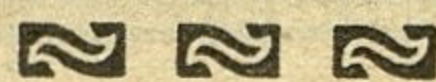
MAKS ŠEBER

v Postojni.

Akcidenčna tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruga itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

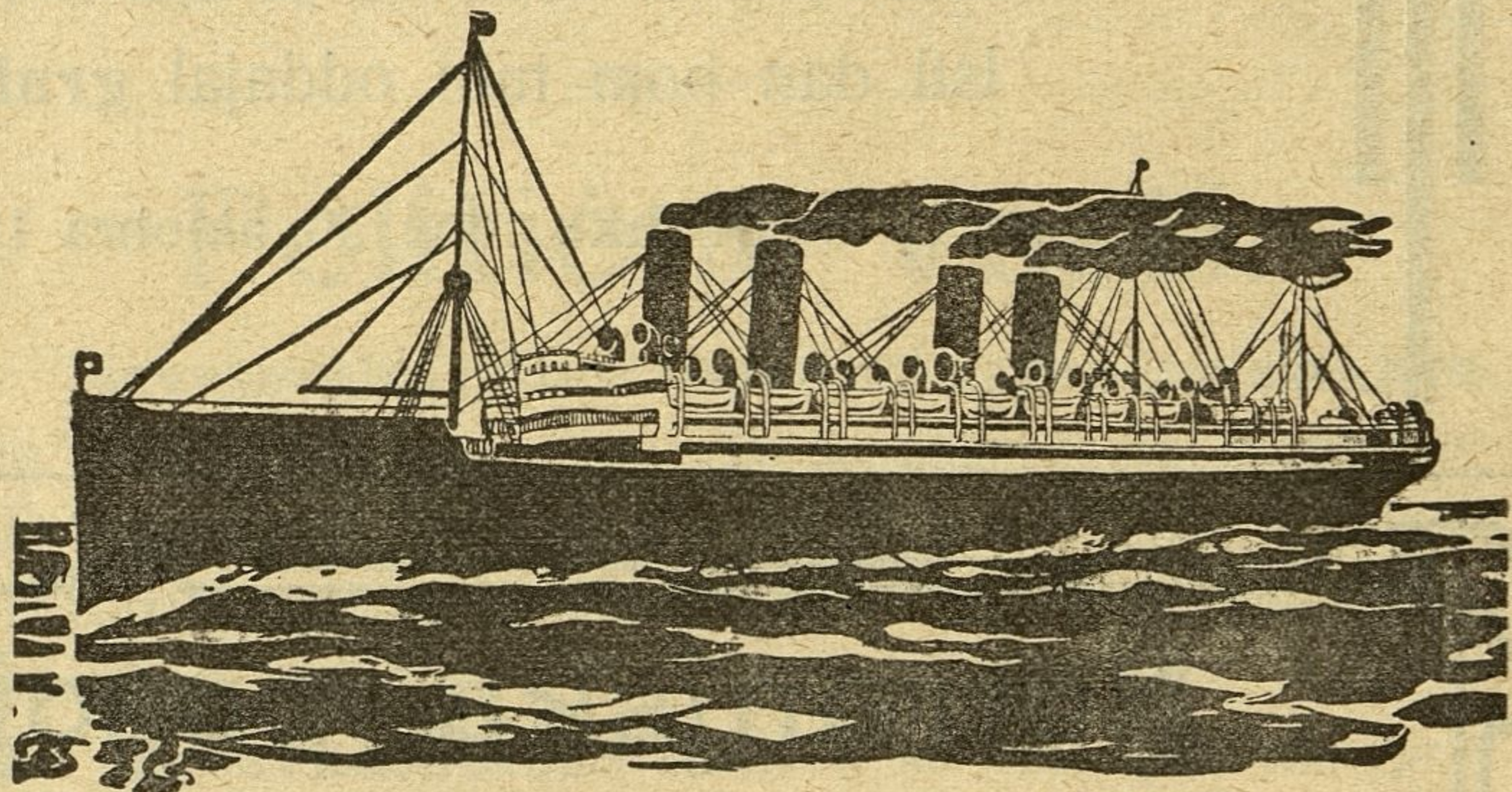
Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNÄ v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navednega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU

KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado, Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo, Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Velika trgovina in pekarija

ANTON DITRICH v Postojni

priporoča bogato zalogo špecerije, železa, porcelana, stekla, galanterije, barv in kolonialnega blaga na debelo in drobno.

Zaloga Portland- in Roman-cementa ter vseh potrebščin za stavbe.

Zastopstvo za Notranjsko najboljšega strešnega krila „Eternit“ in druge
raznovrstne opeke za krite streh.

Rudeča sol in redilni prašek za živino.

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko opravo po znižanih cenah.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Razglas.

V ponedeljek, dné 5. novembra t. l. ob 9. uri dopoludne bom prodajal potom prostovoljne javne dražbe na lici mesta v Orehku

200 hrastovih kakor tudi nekoliko orehovitih dâbel

in drugega lesa. Tudi bom prodajal kakih

50 m³ klanih in nad 100 voz drugih suhih drv.

Isti dan bom tudi oddajal grabljenje listja v mojih senožetih.

V Orehku, dné 30. oktobra 1906.

Edvard Dolénc.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12.

priporoča svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo

v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Zaloga na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).